

हाराधं कताः पूर्वैः । अङ्गाण्युः नामान्तराण्युक्तानि
यथा "एकं दश यतं चैव सहस्रमयुतं तथा । लज्जं
च निवृत्तञ्चैव कोटिरवुदमेव च । इन्द्रः खर्वो
निखर्वश्च शङ्खपद्मौ च सागरः । अन्यं मध्यं पराङ्गं च
दशहज्रा यथोत्तरम् । संख्या च गणनव्यवहारे हेतुः
यथोक्तं "गणनव्यवहारे तु हेतुः सङ्ख्याभिधीयते ।
नित्येषु नित्यमेकत्वमनित्येऽनित्यमुच्यते । द्वित्वादयः प-
राङ्गानां अपेक्षाबुद्धिजायता । अनेकान्ययपय्याप्ता एते
तु परिकीर्त्तिताः । अपेक्षाबुद्धिजायाः तेषां नाथो
निरूपितः । अनेकैकत्वबुद्ध्यां सापेक्षाबुद्धिरुच्यते" भाषा-
पय्याप्रिसम्बन्धेनैव अनेकान्विता समवायेन तु प्रत्येका-
न्वितेति बोध्यम् ।

सङ्ख्यात लि० सम्+ख्या-क्त । १। जतसङ्ख्ये २। गणिते ३। सस्यक्-
ख्याते च तेन रात्रिगण्डे सभासे अच् सख्या० । संख्या-
तराजः । १। पण्डिते अमरः । २। संख्यायुक्ते लि० ।
सङ्खायत् पु० संख्या विचारणाऽस्वस्य मत्तु मस्य वः ।
सङ्ख्येय लि० संख्यायतेऽसौ सम्+ख्या-यत् । १। गणनीये
२। संख्याकरणीयौ ।

सङ्ग पु० वृज-भावे षञ् । १। मेढने २। सम्बन्धे ३। विषयादिरागे
च "ध्यायतो विषयान् पुंसः सङ्गोऽप्यजायते" गीता ।
सङ्गणिका सम्+गण-भावे षञ् । अप्रतिरूपकयायां लिङ् ।
सङ्गत न० सम्+गम-भावे क्त । १। बोद्धादे २। सङ्गतौ च ।
कर्त्तरि क्त । १। निमित्ते लि० । २। वृत्तिवृत्ते ३। वृत्तिवृ-
त्तिवृत्ते अमरः ।

सङ्गति स्त्री सम्+गम-क्तिन् । १। वृत्ते २। मेढने ३। व्याप्योक्ते
अनन्तराभिधानप्रयोजकजिज्ञासाजनकज्ञानविषये "सप्र-
वृत्तं प्रयोद्वातो हेतुतावपरस्तथा । निर्वाहकैककार्य-
त्वे षोढा सङ्गतिरिष्यते" इत्युक्ते १। प्रवृत्तादौ पदार्थे च ।
सङ्गम पु० सम्+गम-यञ् न हङिः । १। वृत्तौ २। स्त्रीपुं-
सयोः संबोधे पु० न० अमरः । १। नद्यादिर्नदादिबोन्स्थाने
च "गङ्गासागरसङ्गमः" इति पुराणम् ।

सङ्गर पु० सङ्गीयते सम्+गृ-भावादौ षप् । १। आपदि २। प्र-
तिष्ठायां ३। युद्धे च अमरः । कर्त्तरि षप् । १। क्रियाका-
रके २। विरे मेदि० । ३। यमोदकफले न० मेदि० ।

सङ्गव पु० सङ्गता गावो दाहनायास काले नि० । "प्रातः-
काळो सङ्गर्होऽस्त्रीन् सङ्गवस्तावदेतं तु" इति दत्तोक्ते
प्रातःकाळानन्तरं सङ्गर्हतावत्काले कावभेदे ।

सङ्गिन् लि० वृज-निष्ठश्च । सङ्गयुक्ते स्त्रियां ङीप् ।

सङ्गीत न० सम्+गै-क्त । १। दर्शनायें नाट्यगीतशिल्पिके
हेमच० । २। तत्पतिपादकपन्थे च । कर्मेणि क्त । ३। स-
म्यगुक्ते लि० । सङ्गीतशास्त्राणि च नामानिधानि नञ्
मूलपन्थकर्त्तारवत्तारः भरतहनुमत्तोनेन्दुरकलनायाः भक्त
हनुमदपन्थस्यैव लोकेऽधुना बहुलप्रचारः । तदपन्थस्य
च साराध्यायः रागाध्यायः ताळाध्यायः नृत्ताध्यायः
भावाध्यायः कोकाध्यायः हस्ताध्यायश्चेति सप्ताध्यायः ।
सङ्गीतसारादौ विस्तरो दृश्यः । [इत्यादि]

सङ्गीति स्त्री सम्+गै-क्तिन् । १। सम्यग्ज्ञाने २। कावः
सङ्गीर्णे लि० सम्+गृ-क्त । स्त्रीकृते अमरः ।

सङ्गृह पु० सम्+गृह-अप् । १। वृद्धये २। वृद्धयर्थकवाक्यानामेकज
सङ्गृहने च "विस्तरेषोपट्टिष्टानामर्थानां सूत्रमाश्रयोः ।
निबन्धोयः सभासेन संप्रहं तं विदुर्बुधाः" । १। वृत्ति
३। वृत्ति १। वृद्धये ३। वृद्धये मेदि० ३। वृद्धये विदुः पत्नीशारे
३। वृद्धये नामाधेरत्तना ३। व्याडिप्रणीते व्याकरण-
पन्थभेदे "सङ्ग्रहेऽस्तुमागते" वाक्यपदीयम् ।

सङ्ग्रहणी स्त्री सङ्घिता पङ्कथी । पङ्कथीरोगभेदे ।

सङ्ग्राम युद्धे अद० चु० उभ० सक० सेट् । सङ्ग्रामयति से
असङ्ग्रामत् त । सङ्ग्रामफलवृत्तार्थं पि व्या० इत्येते

सङ्ग्राम पु० सङ्ग्राम-भावे अच् । युद्धे अमरः ।

सङ्ग्रामपट्ट पु० इत० । रणवाद्यभेदे लिङ् ।

सङ्ग्रह पु० संवृत्तये सम्+गृह-कर्त्तरि षञ् । पङ्कथी
सङ्घटनस्थाने अमरः ।

सङ्ग्रहिन् पु० सम्यक् सङ्गृहति मत्तु सम्+गृह-णिनि ।
१। कुटजहृत्ते राजनि० । २। सत्तावत्पङ्कथे ३। सङ्ग्रहकारके
च लि० । [अमरः । १। सङ्ग्रहे लि० ।

सङ्ग पु० संबन्धं सर्वम् । १। सङ्गतीयजन्तुसङ्गृहे २। समूहे च
सङ्गचारिन् पु० सङ्गीभूय चरति चर-णिनि । १। नञ्
हेमच० । २। सङ्गीभूयचारिणि जन्तुपाले लि० । लिङ् । ङीप्
सङ्गजीविन् पु० सङ्गते जीवति जीव-णिनि । संबोध-
जीविनि प्रातीने हेमच० । [क्त ।

सङ्गृह पु० सम्+गृह-भावे अच् । १। परस्परसङ्गृहणे २। गृहणे
कर्त्तरि अच् । ३। जतायां गृहणे । ४। चालके लि० ।

सङ्गृहण न० सम्+गृह-ल्युट् । १। मेढने २। गठने ३। रत्नना-
यासु । युच् । तत्वेव स्त्री । [द्वये (गङ्गाकात) अमरः

सङ्गृहण पु० सङ्गृहे सङ्गृहे निमित्ते तले यत् । संबोजितमार्गे
सङ्गृहणी स्त्री सङ्गृहणं संघातानि प्रयाग्ल्याः ल्युट् । पुं-
तको प्रयाग्ल्याः (धार फुड) राजनि० ।